

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 19. studenoga 2019.
(OR. en)

14055/1/19
REV 1

COMPET 736
MI 786
IND 289

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	14055/19
Predmet:	Vanjska dimenzija europske konkurentnosti

Za delegacije se u Prilogu nalazi napomena predsjedništva o vanjskoj dimenziji europske konkurentnosti za sastanak Vijeća za konkurentnost 28. studenoga 2019.

Vanjska dimenzija konkurentnosti EU-a
Vijeće za konkurentnost (unutarnje tržište i industrija)

28. studenoga 2019.

1. EU se, kao globalno povezano gospodarstvo i najveće svjetsko područje slobodne trgovine, suočava s dosad neviđenim brojem novih izazova i megatrendova, od usporavanja globalne trgovine i digitalnih poremećaja do klimatskih promjena. Osim toga, zbog nedavnih promjena u dinamici velike moći, odnosi EU-a s drugim velikim trgovinskim blokovima, posebno Kinom i Sjedinjenim Američkim Državama (SAD), postali su složeniji. Osobito velik problem, koji bi EU trebao učinkovito riješiti, jest nedostatak jednakih tržišnih uvjeta.
2. Sposobnost europskih industrija i poduzeća da se uspješno natječu na globalnim tržištima te njihov pristup globalnim lancima vrijednosti glavni su preduvjeti za održiv rast i konkurentnost Europe. Stoga bismo trebali osigurati da Europa preuzme vodeću ulogu u budućim tehnologijama, inovacijama i održivosti, doprinoseći ujedno strateškoj autonomiji usmjerenoj na budućnost. To također podrazumijeva da postupanje industrija i poduzeća mora biti ekološki i društveno odgovorno.
3. Postoje dva aspekta povezana s vanjskom konkurentnošću Europe. Najprije, moramo se pobrinuti da imamo konkurentna domaća tržišta, kapacitete za inovacije, dostatne vještine, jednake uvjete na europskim tržištima i poslovno okruženje koje pogoduje poduzećima kako bi mogla rasti i privlačiti ulaganja. Ti su preduvjeti blisko povezani s europskom politikom rasta i vizijama predstavljenima u dokumentu finskog predsjedništva: *Vizija održivog rasta*. Kao drugo, ključno je da se europskim industrijama i poduzećima mogu zajamčiti jednaki uvjeti na globalnoj razini.

4. Ovaj je dokument usmjeren uglavnom na potonji aspekt vanjske konkurentnosti EU-a, tj. na osiguravanje jednakih uvjeta na globalnoj razini kako bi se europskim industrijama i poduzećima, uključujući MSP-ove, omogućilo da pristupe globalnim tržištima, maksimiraju stvaranje vrijednosti te podupru stvaranje i razvoj vrijednosnih lanaca i njihovu integraciju u globalne mreže za stvaranje vrijednosti.
5. Na jednake uvjete na globalnim tržištima snažno utječu sljedeći megatrendovi:
  - klimatske promjene i prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo,
  - digitalizacija i nove tehnologije te njihove posljedice na jednake uvjete, posebno u ekonomiji internetskih platformi te
  - prakse trećih zemalja kojima se narušava tržište, s pomoću kojih one svojim trgovačkim društvima pružaju nepravedne prednosti, primjerice državnim potporom i ograničavanjem pristupa tržištu stranim trgovačkim društvima.

Klimatske promjene i prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo

6. Klimatske promjene imaju golem utjecaj na globalno gospodarstvo. To je izazov, ali bi ga ujedno trebalo shvatiti kao priliku s motrišta globalne konkurentnosti za Europu. U mnogim će slučajevima oni koji najbrže djeluju imati prednost u oblikovanju i osvajanju tržišta koje se brzo razvija. Stoga bi EU trebao razviti sveobuhvatan i dosljedan plan za što skorije preuzimanje vodeće uloge na tržištima povezanim s prijelazom na klimatski neutralno gospodarstvo.
7. Potražnja za inovativnim klimatski neutralnim tehnologijama i rješenjima bit će u bliskoj budućnosti na globalnim tržištima velika. Europa bi trebala prva uvesti te tehnologije i poduzeti sve da razvije europske standarde koje će tržište usvojiti kao globalne. Ta bi nastojanja trebala poduprijeti privatnim i javnim ulaganjima u inovacije i tehnologije te propisima i standardima usmjerenima na budućnost. Time bi se stvorili uvjeti za socijalno i gospodarski održivu i pravednu tranziciju, čime bi se ostvarila konkurentna prednost za europsku čistu industriju.

Digitalizacija i nove tehnologije te njihove posljedice na jednake uvjete, osobito na tržištu internetskih platformi

8. S ciljem povećanja svoje produktivnosti i konkurentnosti na globalnim tržištima EU treba biti predvodnik u razvoju digitalnoga gospodarstva. To nije jednostavno jer su drugi veliki trgovinski blokovi u mnogim poslovnim područjima prestigli EU u području razvoja te osobito u području komercijalizacije nekoliko ključnih digitalnih tehnologija i rješenja.
9. To se posebno odnosi na ekonomiju internetskih platformi, s obzirom na to da globalnim i europskim tržištima dominira mali broj izvaneuropskih poduzeća koja posluju na platformama. Njihov je pretjerano snažan položaj na tržištu u velikoj mjeri utemeljen na njihovoj mogućnosti prikupljanja i kombiniranja golemih količina podataka i upravljanja njima, tako da mogu ponuditi potpuno nove vrste usluga za poduzeća i potrošače. Tako je nastao ciklus u kojem velika poduzeća na platformama postaju sve dominantnija, a pristup konkurenata tržištu može biti otežan ili čak spriječen, ili u kojem aktivnosti drugih poduzeća u brojnim sektorima mogu snažno ovisiti o postupanju tih velikih internetskih platformi.
10. S obzirom na to iznimno je važno da EU u slučaju poslovanja na europskim tržištima može intervenirati ako dođe do štetnog postupanja velikih poduzeća koja posluju na internetskim platformama. Trebali bismo nastaviti s razmatranjem raznih politika s pomoću kojih bi se to pitanje moglo rješavati te ispitati jesu li postojeći alati politika primjereni za tu svrhu. Primjerice, pravila o tržišnom natjecanju pokazala su se učinkovitima i jakima pri provjeri ponašanja dominantnih poduzeća na tržištu ili zabrani spajanja štetnih za tržišno natjecanje na europskom tržištu. Trebalo bi dodatno ispitati je li provedba pravilâ EU-a o tržišnom natjecanju sama po sebi dovoljna za rješavanje problema u gospodarstvu digitalnih platformi. Nadalje, bilo bi važno istražiti postoji li potreba za mogućim novim instrumentima politike za interveniranje u slučajevima štetnog postupanja internetskih platformi, kako bi se osigurali jednaki uvjeti u EU-u, te mogu li se takvi instrumenti uspostaviti.

11. Podaci su za mnoga poduzeća postali vrijedno sredstvo i osnova su njihovih poslovnih aktivnosti. Osim toga, kao što je već spomenuto, zauzimanje jakih pozicija u pristupu podacima i obradi podataka postalo je učinkovitim alatom za dominaciju na tržištu. EU bi trebao razviti sveobuhvatan plan za regulatorni okvir u vezi s podacima te pravednu i inovativnu upotrebu i ponovnu upotrebu podataka kako bi se primjerice, maksimirala korist od razmjene podataka i kako bi se MSP-ovima osigurao pristup podacima. Pritom bi trebalo biti jasno kome je potrebna koja podatkovna imovina te radi kojih pozitivnih učinaka na tržišno natjecanje. Inovativnim i dosljednim pristupom politici za postupanje s podacima mogao bi se ubrzati razvoj i usvajanje umjetne inteligencije u EU-u.

Djelovanje trećih zemalja kojim se narušava tržište, s pomoću kojega one svojim trgovačkim društvima pružaju nepravedne prednosti, primjerice državnom potporom i ograničavanjem pristupa tržištu stranim trgovačkim društvima

12. Poznato je da određene treće zemlje s velikom gospodarskom moći aktivno utječu na funkcioniranje tržišta tako što svojim trgovačkim društvima pružaju prednosti, kojima se narušavaju tržišno natjecanje i jednaki uvjeti. Te se aktivnosti, primjerice, sastoje od državnih subvencija ili ograničavanja pristupa tržištu stranim trgovačkim društvima.
13. Takvo ponašanje dovelo je do situacije u kojoj EU treba zauzeti čvršći stav te proaktivno zagovarati interese trgovačkih društava iz EU-a. Otvorenost u trgovini utemeljena na tržišnom natjecanju i jake inovacije imaju ključnu ulogu u podupiranju gospodarskog rasta i konkurentnosti. Otvorena tržišta dosljedno su se pokazala učinkovitijima i otpornijima na krize od gospodarstava s velikim preprekama i ograničenjima. Stoga EU mora aktivno promicati potrebu za jednakim uvjetima na europskoj i globalnoj razini te nastaviti podupirati otvorenost, transparentnost i multilateralan trgovinski sustav utemeljen na pravilima. Osim toga, hitno su potrebni zajednički globalni standardi u pogledu izvoznih kredita. EU bi trebao nastaviti poticati proces u Međunarodnoj radnoj skupini za izvozne kredite (IWG) s ciljem postizanja izvješćivanja i transparentnosti izvoznih kredita na razini pojedinačnih projekata.

14. Očito je da bi probleme globalnog pristupa tržištu trebalo rješavati prvenstveno trgovinskom politikom. Međutim, ako to nije opcija zbog nespremnosti druge strane da riješi problem, trebali bismo biti spremni razmotriti druge načine jačanja jednakih uvjeta kako bi se poboljšala konkurentnost EU-a u korist europskih industrija i poduzeća. Takve bi mjere trebale ispunjavati sljedeće zahtjeve: EU o njima može odlučiti i može ih provesti jednostrano te ne smiju negativno utjecati na otvorenost tržišta i funkcioniranje europskog tržišta ili europskih industrija i poduzeća. Važno je napomenuti da bi se te mjere, s obzirom na to da bi ih jednostrano donosio EU, odnosile samo na nepoštene prakse kojima se narušavaju jednaki uvjeti na europskom tržištu.

15. Nepravedno postupanje određenih zemalja i nepostojanje jednakih uvjeta tržišnog natjecanja privlače veliku pozornost i smatraju se jednom od glavnih zapreka europskoj konkurentnosti i rastu. Mnoge države članice već su izrazile zabrinutost zbog tog teškog stanja. Neke od njih smatraju da bi se jednaki uvjeti mogli ponovno uspostaviti ublaživanjem pravila EU-a o tržišnom natjecanju za nadmetanje s konkurencijom na globalnim tržištima. S druge strane, neke države članice ističu važnost otvorenih tržišta i snažnog tržišnog natjecanja na europskim tržištima, što u konačnici pogoduje europskim poduzećima i potrošačima. Smatraju da su poduzeća iz trećih zemalja dobrodošla na europskim tržištima, ali da bi se na njih trebali primjenjivati isti propisi kao i na europska trgovačka društva. Doprinosi država članica i obrazloženje tih doprinosa vrijedni su jer mogu poslužiti kao polazište za daljnje rasprave.

16. EU ima vrlo velike izgleda za uspjeh u globalnom tržišnom natjecanju te za preuzimanje vodeće uloge na globalnim tržištima i uloge branitelja otvorene trgovine. Mora se, međutim, priznati da neke od geopolitičkih promjena mogu biti trajne prirode te da EU mora nastaviti djelovati proaktivno i brzo reagirati na nedavne promjene i posljedice tih promjena. Za to su potrebne nove vještine te ulaganja u obrazovanje, kontinuirano učenje, prekvalifikaciju i dodatno osposobljavanje. EU mora ostati ujedinjen i djelovati odlučno, kako bi svladao izazove i ostvario uspjeh.

Pitanje:

Koja je najbolja kombinacija politika i mjera unutar EU-a s pomoću kojih možemo osigurati jednake uvjete za naša poduzeća?
